

ØMU'ens vildveje - et svensk kampskrift imod euro'en

Af *Leif Kajberg*

Hans Lindqvist, der var EU-parlamentsmedlem for det svenske Centerpartiet i valgperioden 1995-1999, har skrevet en vægtig og veldokumenteret debatbog om, hvorfor Sverige skal sige nej til EU's økonomiske og monetære union, ØMU'en.

Dokumentarisk værdi

Bogens sigte er enkelt og klart og uden de store armbevægelser at formidle de tungtvejende argumenter mod et svensk medlemskab af EU's økonomiske og monetære union, ØMU'en. Målet er at give læseren et bedre grundlag for at tage stilling i dette afgørende politiske spørgsmål: kronen eller euroen? Baggrundsmaterialet er hentet fra artikler, udtalelser og kommentarer, som Lindqvist har bidraget med i løbet af de sidste fem år. Hertil kommer en lang række bøger, pjecer, rapporter og artikler fra samme periode. Bogen får derved også en dokumentarisk værdi: man kan følge hovedlinjerne i debatten og lokalisere centrale argumenter og udsagn fra både modstander- og tilhængerside. Samtidig er de mange citatudpluk - som også gengivet i form af klip og fragmenter fra primært aviser - med til at peppe teksten op. Hertil bidrager også illustrationer af fx rammende tidsskriftsforsider.

Referencerne til og citatudplukkerne fra de seneste års rapporter, studier og udredninger og mange politiker- og ekspertudtalelser og aktuelle skrivelser i artikler og kommentarer i tidsskrifter og aviser giver bogen en særlig slagkraft i den aktuelle euro-

debat i Sverige. Men den har bestemt også relevans for den danske folkeafstemningsdebat

Lige på og hårdt

Lindqvist ynder ikke omsvøb og lægger derfor ud med at fastslå, at ØMU'en er en vigtig byggesten i EU-staten. Sverige står derfor ved en skillevej i det europæiske samarbejde: Skal vi acceptere, at EU gennem den økonomiske og monetære union, ØMU'en, og fællesvalutaten, euro'en, fortsætter med at udvikle sig til en forbundsstat, et Europas forenede stater, hvor Sverige bliver reduceret til en delstat? Eller skal vi modarbejde opbygningen af EU-staten, beholde kronen og i stedet satse på et tættere samarbejde mellem de europæiske stater, et nationernes, folkenes og demokratiernes Europa? Svaret på dette retoriske spørgsmål giver han en side længere fremme i bogen: Alternativet til EU-staten er et udviklet, hovedsagelig mellemstatsligt samarbejde mellem alle 48 stater i Europa. Og han fortsætter: Den virkelige udfordring her i år 2000 består i at udtænke og definere fungerende samarbejdsformer, der kan lægges til grund for et sådant europæisk samarbejde, som omfatter alle stater men ikke inddrager nogen i noget, man ikke ønsker at være med i.

Verbal ammunition

Den korsvej Lindqvist nævner, den samme valgsituation står Danmark i, og det er iøvrigt slående - det er et af de indtryk, man sidder tilbage med efter at have læst Lindqvists brugsbog og kampskrift - hvor stor overensstemmelsen er mellem Sverige og Danmark, når det gælder ØMU-debattens udvikling og tyngdepunkter, problemstillingernes karakter, manøvrer muligheder uden for ØMU'en og fremtidige valgmulig-

LÆS I BLADET

De store fortællingers tid er ikke forbi.....side 5

Nordiske noter: En nordisk vision
Af *Leif Kajberg*.....side 5

Giv Færøerne samme overgang
som Danmark har krævet af EU
Af *Poul Erik Søe*.....side 6

Mindeord over Hansa Juul
Af *Bent Brier og Anna Fogh*.... 7

Ordene „fælles valuta“ vil gøre
euro-folkeafstemningen ulovlig
Af *Poul Erik Søe*.....side 8

Meningsmålinger er ikke
folkeafstemninger
Af *Bent Brier*.....side 10

Nordisk Folkerigsdag 2000.... 11

Frit Nordens årsmøde.....side 12

heder i forhold til det europæiske samarbejde. De fleste af de argumenter og synspunkter i den svenske ØMU-debat, som Lindqvist refererer og forholder sig til, har deres præcise paralleller i den danske for- og imod-diskussion på dette område.

For den, som savner verbal ammunition til ØMU-debatten forud for folkeafstemningen den 28. september, og som ønsker at skærpe sine argumenter imod euro'en, er der masser af faktuelle oplysninger og inspiration at hente i Lindqvists "Motbok." Flere af de clichéargumenter og postulater, som vi har hørt til bevidstløshed i den hjemlige debat fra Nyrup, Jelved, Henrik Dam Kristensen og konsorter, tages under kritisk behandling her, dissekeres og afvises fyndigt og præcist og med velvalgte illustrationer og begrundelser.

En af de mest tyndslidte ØMU-begrundelser fra den svenske og danske debat eller tilhængerpropaganda-offensiv er påvirkningsargumentet, dvs. den med at vi skal være med for at kunne påvirke. Argumentet efterplapres fx i dele af den politiske

elite i Sverige, Danmark og i EU og af toppen i arbejdsmarkedets organisationer. Stillet over for dette argument kan man som Lindqvist spørge: Hvor meget har Sverige egentlig påvirket EU - og omvendt: hvor meget har EU påvirket Sverige efter at Sverige indtrådte i EU i 1995? Men påvirkningsargumentet holder ikke vand, påviser Lindqvist flere steder i fremstillingen. ØMU-tilhængerne har således gjort meget ud af at understrege, at man i forbindelse med indtræden i ØMU'en ville få mulighed for at øve indflydelse og sætte fingeraftryk i Den europæiske Centralbanks bestyrelse, ECB-rådet. Vi vil komme til at "sidde med ved bordet" og være med til at bestemme, har det lydt fra tilhængerne i mange sammenhænge. Men hvem er vi, spørger Lindqvist. Er det dig og mig, eller vores valgte repræsentanter? Nej det er rigsbankschef Urban Bäckström. Hvordan kan man fremstille det som en politisk gevinst og en øget politisk indflydelse for Sverige, at rigsbankchefen får tildelt en stemme? Nej, den pengepolitiske indflydelse fra svensk - eller for den sags skyld fra dansk side - er ikke-eksisterende. Går et land med i ØMU'en, overføres den pengepolitik, valutapolitik og delvis den finanspolitik, som landet hidtil har ført, til EU og ØMU. I Sveriges situation betyder det, at Sverige på disse områder i Ministerrådet har 4 ud af 87 stemmer, og at de andre 14 lande råder over 83 ud af 87 stemmer. Der kræves kvalificeret flertal på 62 stemmer for at vedtage en lov, et direktiv eller en forordning. En svensk minister kan altså let blive nedstemt. Når man taler om indflydelse, må man være klar over, at ØMU'ens påvirkning af Sverige bliver større end Sveriges påvirkning af ØMU'en. I ØMU'en får Sverige kun en meget begrænset indflydelse og må samtidig betale den pris, at kronen afskaffes, og at centralbanken bliver enerådende i forhold til den nye valuta, euro'en. Konsekvensen er, at Sveriges indflydelse på ØMU bliver langt mindre end ØMU'ens indflydelse på Sverige!

Fair debat et must

Også i Sverige er selve samfundsdebatten omkring ØMU'en og den demokratiske proces, der skal føre frem til en afgørelse af, om Sverige skal tilslutte sig ØMU'en, fra starten skævvredet på grund af den ulige fordeling af ressourcer til oplysningsformål på henholdsvis ja- og nejsiden. Ligesom i Danmark kniber det gevaldigt med fairness og mulighederne for at føre en anstændig og reel debat. De taktiske hensyn og angsten for at miste stemmer dominerer - fuldstændig som i Danmark. Ifølge Lindqvist burde debatten i stedet for være et led i en demokratisk proces med samme muligheder for alle for at deltage og med en ligelig fordeling af ressourcerne mellem ja- og nejfløjen.

Termostaten i Frankfurt

"Om Sverige går med i EMU:s tredje steg, ersätter vi kronan med euron, gör Riksbanken till ECB-filial, lämnar ifrån oss de viktigaste ekonomisk-politiska verktygen - valuta- och penningpolitiken - och förlorar suveräniteten över finanspolitiken" (s. 31). Korte klare udsagn af denne type er der mange af i afsnittet "Uden økonomiske motiver" (s. 31-58). Vil man have opdateret og styrket sit argumentationsberedskab, er dette afsnit godt at få forstand af. Her forklarer Lindqvist overbevisende og suverænt, hvad ØMU'en i grunden er for en størrelse, hvilket formål den tjener i unionsopbygningen og hvilke økonomiske teorier og ideologiske grundprincipper ØMU og euro er baseret på. Paradokser og besynderligheder går ikke ram forbi. Fx påpeges det, at EU ikke idømmer ØMU-deltagerlandene bøder for at have en for høj arbejdsløshed, men der er et vældigt fokus på inflationsbekæmpelse med meget klare og præcise regler for inflationen og dens omfang. EU kan idømme en stat bøder, hvis inflationen er for høj. Som det påpeges andetsteds i teksten: I ØMU'en er det strafbart at have et budgetunderskud, men straffrit at have høj arbejdsløshed! På s. 41 slår forfatteren ned på

Frit NORDEN

Redaktion:

Leif Kajberg (ansvarshavende)
Klirevænget 31, 2880 Bagsværd
Tlf. 44 98 29 32
Bent Brier, Jesper Morville

Redaktionspanel:

Ib Christensen
Kurt Francis Madsen
Poul Erik Søe

Abonnement.- Dkr. 90,-

Annoncer:

Dkr. 2,- pr. spalte-mm
ekskl. tillæg for farver,
ekskl. moms

Tryk: Toptryk, Gråsten

det futile i at lade ØMU være fællesnævneren for EU-landene økonomiske politik: "Att föra samma ekonomiska politik i så många länder med så olika ekonomier, som dessutom varierar olika över tiden, är som att ha en hand på en isklump och den andra handen på en varm kokplatta og tro att det blir lagom för hela kroppen. Det är, har någon sagt, som om en termostat i Frankfurt skulle reglera temperaturen från Kreta til Kiruna."

I clinch med ØMU-tilhængerne

Lindqvist går i clinch med ØMU-tilhængerne og piller deres argumenter fra hinanden. Eksempelvis påstanden om, at en svensk ØMU-tilslutning skulle kunne give beskyttelse mod frie, globaliserede kapitalbevægelser og at ØMU'en skulle være politikens og demokratiets våben imod valutaspekulanterne. Han præsenterer og diskuterer samtidig de vigtigste nej-argumenter. Det slås fast med syvtommersøm, at ØMU'en er politik, og at det drejer sig om at indføre et økonomisk system, der baserer sig på monetarisme og nyliberalisme

Et af de hyppige clichéudsagn, som genkendes fra EU- og ØMU-debatten i flere lande og ofte gentages i en række akademiske miljøer og blandt såkaldt "nyprogressive" på venstre fløj, er at nationalstaten har overlevet sig selv, at globaliseringen har undergravet dens eksistensberettigelse og funktionsduelighed. Vi er, påstås det, uundgåeligt på vej mod et grænseløst Europa og en grænseløs verden. Men argumentationen hænger ikke sammen, understreger Lindqvist. Udviklingen i det sidste tiår taler ikke for, at nationalstaten er et overstået stadium. Faktisk har vi jo har været vidne til, at adskillige nye stater er blevet født eller genfødt i Europa: Estland, Letland, Litauen, Tjekkiet, Slovakiet, Kroatien, Makedonien o.s.v.

Overraskende pointer og velformulerede iagttagelser er der flere af undervejs. Et sted skriver Lindqvist fx, at han ikke kan huske en eneste officiel EU-rapport, som afviger fra

den slagne vej: den vedvarende integrationsproces, den velkendte centraliseringsstrategi og opbygningen af en stadig snævrere union. Han gør opmærksom på, at der ikke har været gjort forsøg på at formulere strategier og forslag fra EU's organer, som går i den modsatte retning, som stiler mod at *decentralisere* beslutningskompetencen og tilbageføre retten til at træffe beslutninger tilbage til medlemslande og regioner i overensstemmelse med det subsidiaritetsprincip, som alle EU-entusiaster ellers så gerne taler om. I virkelighedens verden møder man ikke subsidiaritetsprincippet, som forøvrigt har meget lidt med decentralisering at gøre, anfører Lindqvist.

ØMU'en udhuler demokratiet.

Dels er selve ØMU-konstruktionen i sig selv udemokratisk, og dels er processen frem mod ØMU'en og ØMU-tilslutningen karakteriseret af flere overgreb mod demokratiet. Det er embedsmænd, jurister og bankbyrokrater, der træffer beslutningerne i ØMU'en.

De svenske udkantsområder truet af ØMU'en

Det er slående, i hvor stort omfang argumentationen for og imod medlemskabet af ØMU'en og overgangen til euro'en forløber parallelt i Sverige og i Danmark. Debatten er præget af de samme "brudflader" og de samme synspunkter og argumentationskæder. Det er den samme form for manipulation og de samme fortielser og tomme løfter, som eliten og magthaverne udsætter befolkningen for. Det er på trods af forskelle i samfunds- og erhvervsstruktur langt henad vejen de samme risici og den samme usikre fremtid socialt, økonomisk og folkeligt begge lande står over for, hvis de beslutter sig for at gå ind i ØMU'ens tredje fase. Der er dog en enkelt afgørende forskel, og den har sin oprindelse i Sveriges geografi, demografi og erhvervsstruktur. Sverige bliver stadig mere skævdelt, og skellet, økonomisk og socialt, mellem *glesbygd-*

eller udkant-Sverige og de økonomisk mere velstillede og tættere befolkede centre i den sydlige del af landet er stadig voksende. Befolkningsstilvæksten er koncentreret i storbyregionerne, Stockholm, Göteborg og Malmö (med Øreundsregionen), medens de øvrige regioner går tilbage i indbyggertal og mister initiativ og dynamik, erhvervsmæssigt, til fordel for de geografiske vækstområder. Eller som Lindqvist selv udtrykker det i en kort indledningskommentar til afsnittet "Centralisering og avfolkning økar": "Store delar av Sverige förblödar; sju av tio kommuner förlorar invånare. Av Sveriges 289 kommuner ökar endast 86 i folkmängd 1999, 202 kommuner minskar i folkmängd, en kommun har nolltillväxt, enligt Statistiska centralbyråns preliminära befolkningsstatistik för 1999" (s. 59). Et Sverige, der er i fare for at knække over på midten på denne måde, er naturligvis særlig sårbart i ØMU-eksperimentets vold. Det gør Lindqvist meget ud af at tydeliggøre og eksemplificere. Han anfører med rette, at ØMU'en udvider de regionale kløfter og gør opmærksom på, at spørgsmål og problemer i forbindelse med ØMU-tiltagenes indvirkning på regioner og udkantsområder hidtil har haft en alt for marginal placering i ØMU-debatten. Klart er det fx, at den europæiske centralbanks politik primært er tilpasset storbycentres og vækstområder og i mindre grad tager sigte på at tilgodese udkantregioners og de økonomisk tilbagestående områders specifikke behov og problemer. I det hele taget skævvrides debatten, således at praktisk orienterede detailproblemer som valutaveksling og prissammenligninger får tildelt samme opmærksomhed som fundamentale spørgsmål som afgivelse af suverænitet, undergravningen af demokratiet, centralisering og affolkning. Lindqvists slutreplik i dette afsnit lyder: "Liksom länder fusionerar i EU, fusionerar också företag till större enheter. Vilka regioner är vinnare og förlorare? Hur påverkar centraliseringen tillväxtcentra, småorter och glesbygder?" (s. 66).

Nul ligestilling

I det efterfølgende afsnit gør Lindqvist det klart, på sin ligefremme og velargumenterede facon, at EU's ØMU aldrig har været noget ligestillingsprojekt. Det lyder ganske vist besnærende, når Amsterdam-traktaten ophøjer ligestilling til et mål for EU-samarbejdet med lige løn for lige arbejde og stop for diskriminering. Men det er ordgylle og kosmetisk overfladebehandling. Det kommer klart frem i Lindqvists gennemgang af ØMU-konceptet og de brutale afledte virkninger af ØMU'ens økonomiske politik for fx de deltagende landes offentlige sektorer. Denne økonomiske politik undergraver velfærd og nedprioriterer beskæftigelses hensynet, og her bliver ikke mindst kvinderne, som i de nordiske lande i stort tal har ansættelse i den offentlige sektor, inden for fx pleje og omsorg, tabere.

Det er derfor ikke så mærkeligt, at begejstringen for ØMU'en hos kvinder har kunnet ligge på et lille sted. Og det ville være synd at sige, at der i Europa ligefrem har været en folke-rejsning for indførelsen af en økonomisk og monetær union med en fælles valuta. Hverken mænd eller kvinder har stået skulder ved skulder i opbakningen bag et folkekrav om ØMU'en. Ingen vrede læserbrevskampanjer har formuleret et massivt krav om "ØMU nu!" Det er ikke Europas mænd og kvinder, som har igangsat ØMU-konstruktionen, men det er de store industrikoncerners ledere inden for erhvervslivsorganisationen European Round Table of Industrialists. Altså trumfet igennem ovenfra. Og det var givetvis ikke lighedstanken, der lå medlemmerne af de toneangivende industrileders forum på sinde, da de udklækkede planerne om ØMU'en i 1980'erne, fremholder Lindqvist. Nej, sigtet var og er fortsat at få afskaffet stadig eksisterende handelshindringer inden for EU, at sikre kapitalen fuld bevægelsesfrihed og at styrke de store industrigiganter. ØMU'en har ingen folkelig og demokratisk forankring. Den har aldrig haft et sådant fundament. Hvis ØMU'en havde en folkelig og demokratisk basis, hvorfor skulle man så have behov for at kaste adskillige hundrede millioner kroner

ind i informationskampanjer for at fremstille projektet i et rosenrødt skær og gøre det spiseligt for kvinder, mænd og unge, spørger Lindqvist. ØMU'en er - som man også i den danske euro-modstand har gjort så meget ud af at understrege - et politisk projekt mere end et økonomisk, og den er et afgørende skridt henimod etableringen af EU-staten, Europas forenede stater.

Velindstuderet ØMU-teater

Lindqvist griber tilbage til den afsluttende debat i EU-parlamentet den 2. maj 1998 forud parlamentets beslutning om ministerrådets forslag om iværksættelse af ØMU'en og euroen. Han karakteriserer denne seance i parlamentet som "vålgisselrad EMU-teater." "Debatten" i parlamentet er et stort, veliscenesat ØMU-teater med præcist indstuderede roller fra udvalgte skuespilleres side. Den efterlader en bitter smag i munden. Han betegner samtidig ØMU'en som "et centralistisk højrisikoprojekt" (s. 99). Denne karakteristik indgår i en stemmeforklaring, som Lindqvist afgav i forbindelse med EU-parlamentets ØMU-beslutning på baggrund af von Wogau-betænkningen om gennemførelsen af ØMU'ens tredje fase. Lindqvist opsummerer kritikken af ØMU-planerne på følgende måde: ØMU'en er et centralistisk højrisikoprojekt med svag folkelig forankring. ØMU'en prioriterer prisstabilitet og lav inflation. EU er intet optimalt valutaområde, og de forskellige medlemslandes økonomier er alt for forskellige til, at man kan indføre en fælles valuta. Der er en stor risiko for, at ØMU'en med sin ensidige vægt på inflationsbekæmpelse vil føre øget arbejdsløshed med sig. Skellene mellem vækstregioner og affolkingsregioner vil kunne blive forstærket med øgede regionale ubalancer som den uundgåelige følgevirkning. ØMU'en medfører en stærk centralisering og afdemokratisering af økonomi-, penge- og finanspolitikken. ØMU'en handler om økonomi men er i høj grad et politisk projekt sigtende mod overstatslighed og centralisering (fik du den Marianne Jelved!). ØMU'en forstærker samtidig de føderale elementer i EU som led i processen i retning mod en egentlig statsdannelse - EU-staten. ØMU'en og den nye va-

Motboken : EMU - fel väg

/ Hans Lindqvist.
Hudiksvall: Alternativ till EU, 2000. 166 s.
(Skriftserie Nordica ; 12-13).
ISBN 91-972252-7-4

Kan bestilles ved henvendelse til:
Alternativ till EU, Långgatan 29,
824 52 Hudiksvall, Sverige.
Telefon: +46 650 971 55.
E-post: nordica@spray.se

luta, euroen, skal styres af den europæiske centralbank, ECB. Den uafhængighed og magt, som ECB får, er større end nogen anden banks i verden. ECB's repræsentanter, som vælges for otte år og som ingen kan afsætte, får en ufattelig stor magt over valuta-, rente og anden økonomisk politik, som direkte påvirker mennesker, regioner og nationer. Det er i korthed Lindqvists grunde til at stemme nej til betænkningen.

Svar på tiltale: affærdigelse af myter om ØMU'en

Bogen er i det hele taget spækket med nej-argumenter. Det er en solid brugsbog, som kraftigt må anbefales euro-nej-sidens aktive i begge lande op til folkeafstemningerne. I denne forbindelse fortjener kommentaren "Till kaffet" (s. 149-54) at blive fremhævet. Det er en hel lille perle af et slutafsnit. Heri får man serveret en række kritiske overvejelser over ØMU-propagandaen, hvem der står bag den og finansierer den, den skæve fordeling af ressourcerne på henholdsvis ja- og nejsiden og demokratiske modforholdsregler. "Motboken" afrundes med en nummereret gennemgang af 22 myter og 6 påstande om ØMU'en, og da Lindqvist samtidig føjer sine egne kommentarer til de opregnede myter og påstande, får man som læser i tilgift et katalog over grydeklare argumenter, hvormed man kan gendrive myterne. Skal man skrive læserbreve, diskutere i panel, medvirke i lokalradioen, eller stille spørgsmål på det lokale debatmøde, er der nyttig viden at hente her. Myte nr. 19 er den med, at der jo ikke findes noget alternativ til at gå med i ØMU'en, det som Knud P. Pedersen herhjemme har

kaldt "DEINA-syndromet" (Der-er-ikke-noget-alternativ). I det hele taget lader Lindqvist det ikke blive ved den kritiske analyse af ØMU-konstruktionen og indkredsningen af dens skadevirkninger i forhold til Sverige og den nordiske samfundsmodel. På s. 103-08 gennemgår han alternativerne til EU's overstatslige, udemokratiske og politisk uansvarlige ØMU-projekt, som er vigtige at få frem i debatten: "Det är viktigt att EMU-debatten också handlar om alternativ, inte minst för att tale om att det finns alternativ. Annars riskerar uppgivenhetsargumentet, att det är omöjligt att stå utanför EMU, att få fotfäste. Det är både möjligt och bättre att stå utanför EMU (s. 104)."

Fælles kamp - fælles sejr?

Lindqvists bog viser, hvor store ligheder og sammenfald der egentlig er, når det gælder problemstillinger og argumentationsmønstre i den svenske og den danske ØMU-debat. Set i dette lys bør vi gøre alt, hvad vi kan, inden den danske afstemning den 28. september, for at inddrage Sverige i diskussionen om og agitationen imod ØMU'en og trække på den know-how, der er oparbejdet inden for den svenske ØMU-nejkampagne. Fælles sag, fælles kamp og fælles sejr!

EN NORDISK VISION

Af *Leif Kajberg*

I november 1999 afholdt foreningerne Nordens Ungdom et seminar i Södertälje i Sverige om temaet „Vad är Norden, och vilka nordiska visioner finns det?“ Seminaret var til dels tilrettelagt som en samarbejdsaktivitet, der også involverede Ungdommens nordiske Råd. Deltagerne var enige om, at Norden, på trods af tendenserne i tiden, er lig med Finland, Island, Danmark, Norge, Sverige, Grønland, Færøerne og Ålandsøerne og hverken mere eller mindre. Denne tilkendegivelse bekræftes af en rundspørge, som 95 personer fra hele Norden, inklusive Estland, har deltaget i.

Seminarets deltagere diskuterede derefter i grupper forskellige visioner for dette Norden. Den største af grupperne havde fået stillet opgaven at ar-

De store fortællingers tid er ikke forbi

Man hører ofte den påstand, at "de store fortællingers tid er forbi". Det skal være blevet umoderne at søge efter sammenhænge og røde tråde. Et nystartet forlag, Allesteds, er nu begyndt at udsendte glemte perler fra en tid, der netop lagde vægt på store sammenhænge og fortællinger: guldalderen – den periode, der bl.a. gav os den første grundlov i 1848.

I såvel skønlitteratur som samfundsdebatterende og historiske værker søgte folk som Grundtvig og Ingemann efter linier og meninger. Når man læser i deres fortællinger og foredrag ser man, hvor aktuelle deres idéer og søgen ofte er.

De store fortællingers tid er slet ikke forbi.

Forlaget Allesteds er netop ved at udsende nogle af Grundtvigs "Mands Minde-forelæsninger", hvor han belyser forskelle og ligheder mellem Den franske Revolution og de samtidige reformer i det danske samfund.

Allerede udkommet er nogle spæn-

dende "gotiske" fortællinger af Ingemann, "Den levende døde" og andre noveller, og nogle livlige skildringer, skrevet af den gamle nationalliberale tilhænger af et forenet Norden, Carl Rosenberg, af røret i Danmark i perioden omkring grundlovens fødsel i 1848-49. Bøgerne har forord af Ebbe Kløvedal Reich. Og der er mange tråde at trække fra den tids debat til vor tids.

Skrifterne udkommer i hæfter a ca. 60 sider. Ingemanns noveller koster kr. 65; Rosenberg er udkommet i to hæfter á hhv. 65 og 75 kr. Grundtvigs Mands minde forelæsninger kommer til at koste ca. 75 kr.

Bøgerne kan købes, og nærmere oplysninger fås ved henvendelse til Jesper Morville, Christianshøvej 3, 2920 Charlottenlund, tlf. 39 63 35 37 eller 35 82 18 00.

Gode råd om relevante småskrifter, der kunne fortjene at blive genudgivende, modtages også med glæde.

bejde for en føderation bestående af Nordens regioner. Denne gruppe udstede forskellige tanker og idéer med sigte på skabelsen af et forenet Norden opdelt i regioner. Gruppen begrundede sine tanker med, at en sådan konstruktion vil være mere demokratisk: et regionsopdelt Norden vil kunne fungere som en bremse på mulig national rivalisering og gammeldags nationalstatstankegang. Ved at opdele Norden i selvstyrende regioner kan regionerne finde politiske allierede på tværs af gamle nationale grænser.

Der var delte meninger om, hvorvidt Norden burde være en del af EU eller ej. Gruppen ser projektet som at forene Norden. Det kan være ubetænksomt allerede i starten at tage stilling til EU. Mange vil måske vige tilbage for at tilslutte sig idéen om et samlet Norden, hvis denne forestilling er ensbetydende med en for dem „forkert“ og uønsket holdning til EU. Det samme gælder forholdet til NATO og andre internationale aftaler og allian-

cer, hvor de forskellige nordiske lande har en indbyrdes afvigende status.

Gruppen enedes om at fremlægge tre konkrete forslag, som skulle præsenteres under den „Nordisk Rådsøvelse“, som blev gennemført på seminaret i Södertälje under ledelse af Eric Hultén fra Nordisk Råds svenske sekretariat:

1. Vi foreslår dannelsen af en nordisk føderation bestående af selvstyrende regioner i Norden.
2. Vi foreslår direkte valg til et fælles nordisk beslutningsforum/parlament
3. Vi foreslår, at der træffes politisk beslutning om at alle nordiske TV-kanaler skal kunne ses i hele Norden.

Visionsgruppen fra Södertälje har nu som netværk med navnet „Forum Norden“ fået penge fra Nordisk Ungdomskomiteé og Letterstedtska Föreningen til at arrangere endnu et seminar, den 17. - 18. juni under overskriften „**Våga tänka Nytte - Norden, från vision till verklighet.**“

Giv Færøerne samme overgang som Danmark har krævet af EU

Af Poul Erik Søre

Vi har selv kæmpet som vilde for at komme lempeligt ind i EF og det indre marked.

En ny og meget lidt overraskende meningsmåling bliver misbrugt til at udstille færingerne som grådige nasere, der vil lade danskerne betale for Færøernes løsgørelse fra Danmark. Undersøgelsen er gjort af færingerne selv og handler om det færøske folks holdning til landets selvstændighed set i forhold til den overgangsordning, der forhandles med Danmark om.

Meningsmålingen viser helt selvfølgelig, at hvis Danmark kun – som statsministeren brovtende har spillet ud – vil give færingerne en overgangsordning på fire år, så er det kun en fjerdedel, der tør vove det. Hvis overgangs-tiden bliver længere, så vokser tilslutningen til færøsk selvstændighed.

Undertonen i dele af den trykte og elbårne presse i Danmark er, at færingerne ikke tager deres selvstændighed alvorligt. Men det er jo rent vrøvl, hvad ingen skulle være nærmere til at se end netop danskerne. Men vi stiller os an, som om færingerne opførsel er uhørt.

Imidlertid er der jo da ikke noget andet land i EU, der har ønsket så lange og så mange overgangs-ordninger som Danmark. Det er i hvert fald, hvad EU-tilhængerne hele tiden siger til os. Enten er vi ikke modige nok, hævdes det, eller vi ser alt for meget på egne interesser – sædvanligvis skildret sådan, at vi glør på egen navle i stedet for at være ”rigtige europæere”.

Modstanderne af EU ville holde os ude af unionen, men de mest gløden- de tilhænger-partier i Danmark, Socialdemokratiet og Venstre, har med en iver, der er langt større end færin-

gernes, kæmpet for, at Danmark skulle komme meget langsomt og meget lempeligt ind i Unionen. Og netop Socialdemokratiet og Venstre har i ministerierne fundet på eller støttet den ene overgangsordning efter den anden i forhold til unionen for at forhale virkningerne af EF og senere det indre marked.

Enhver kan se, at de fire forbehold fra 1993 er undtagelser, og trods løfterne om, at vi skulle stå uden for, så viser det sig nu, at Socialdemokraterne også opfatter forbeholdene blot som overgangs-ordninger. Hvem førte de fire forbehold frem til lovgivning? Det gjorde såmænd Venstres daværende formand Uffe Ellemann Jensen. Og hvem sad i regering, da forbeholdene blev underskrevet. Det gjorde den socialdemokratiske statsminister Poul Nyrup Rasmussen.

Forbeholdene er kun en meget lille del af den sammenhængende overgangs-ordning, som Danmark har lavet sig. Socialdemokratiet og Venstre har ivrigere end andre partier arbejdet for, at dansk industri og dansk landbrug skulle have en mængde overgangs-ordninger – jo mere langvarige jo bedre. De to partier har, selvom de udadtil var noget så EU-ivrige, været bydreng for erhvervslivet, hvis der kunne fås en overgangs-ordning for danske særinteresser.

Havde vi ventet andet? Er det ikke det, man har regeringer til? Men gælder det slet ikke færingerne og deres regering?

Vi oplever stadig, at selv den socialdemokratiske miljøminister viger fra alle de rene linjer, når det handler om, at dansk industri eller landbrug kan få sig en overgangs-ordning eller få en gammel forlænget, så man stadig kan sælge fødevarer eller andre varer uden at leve op til EU's krav. På det seneste har vi endda villet have overgangs-ordninger for at slippe fra krav, vi selv havde foreslået EU.

Nu har man jo let ved at glemme sin egen opførsel, men eet livsvigtigt område vil enhver dansker kunne huske – den billige grænse-sprut. År efter år har Danmark som stat kæmpet for en overgangs-ordning, der i forhold til den færøske er som whisky til vand. Vi ville fastholde afgifterne på smøger og sprut, og vi sikrede os, at hver indrejsende kunne indføre langt mindre tobak og spiritus, end indrejsende kunne gøre i andre EU-lande. Det gjorde vi ikke af sundhedsmæssige grunde, men fordi vi vidste, at afgifterne spillede en væsentlig rolle for at kunne opretholde dansk velfærds politik.

Kunne det tænkes, at færinger tænker lige som danskere? Og kan vor egen selvdyrkelse, når vi går ind i noget nyt, måske få os til at se færingerne som mennesker, der handler helt, som vi selv har gjort det og stadig gør det. Færingernes mod er der intet i vejen med. De har alle årene stået uden for EF og EU. De har aldrig meldt sig ind – modsat grønlænderne, der som de eneste nogen sinde har meldt sig ud af EU. Er det dog ikke en tanke værd, at de små folk tør deres selvstændighed? Kan vi blive ved med vores dumstolte tanker om, at de kun tænker i penge.

De to danske partier, Socialdemokratiets og Venstres helte-agtige indsats for danske overgangs-ordninger skulle kalde på forståelse for de færøske ønsker. Men netop Socialdemokratiet og Venstre er ikke uvildige i forhold til det færøske folk. Netop de to danske partier spiller sammen med deres søster-partier på Færøerne. Det danske socialdemokrati spiller de færøske socialdemokraters spil, og de færøske socialdemokrater har altid villet samhørighed med Danmark. Venstres spiller det færøske Sambandspartis kort – og Sambandspartiet har jo ligefrem sambåndet, rigsfællesskabet i sit navn.

Mindeord

Af Bent Brier

Hansa Juul født den 28 maj 1913 døde den 20 maj i sit hjem i Nexø. Hun var en personlighed, som gjorde et stærkt og værdigt indtryk på alle, der lærte hende at kende.

Hun var dybt engageret i tidens problemer, hvilket blandt andet fandt udtryk i aktiv deltagelse i Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed og en stor indsats for nordisk samarbejde og modstanden mod dansk medlemskab af EU. Hun var et trofast og højt skattet medlem af Frit Norden fra dets stiftelse og vil blive savnet meget. Jeg tror at nedenstående mindeord fra en ven, Anna Fogh, smukkest udtrykker følelserne ved Hansa Juuls død:

”Hansa døde skærtorsdag. Hendes hjerte ville ikke mere, og et langt, godt og engageret liv sluttede fredeligt.

Vi er mange, der fik det privilegium at lære hende nærmere at kende, for Hansa var ikke karrig med sit venskab. Hansa med det stærke, politiske engagement, Hansa med det dybt positive menneskesyn - og stædige Hansa, med en ubøjelig vilje som nærmest stål!

Tag nu bare 1972, hvor Danmark tilsluttede sig EF. Den overbeviste EF-modstander Hansa tog som få konsekvensen af resultatet af folkeaf-

partier. Det er jo ikke tilfældet for Nyrup Rasmussens regering, der er en mindretals-regering, og som ved regerings-dannelsen måtte hente støtte hos Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og det ene færøske folketingsmedlem.

En regering, der - som det færøske landsstyre - har parlamentets flertal bag sig, handler i fuld lovlighed og med fuld myndighed. Og meningsmålinger om, hvad der sker ved næste valg, kan selvsagt ikke have nogen som helst indflydelse på den danske regerings holdning til Færøernes ønsker. I så fald ville Nyrup Rasmussens

stemningen. Hun tog sin kære mand under armen og flyttede til EF-fri zone i Norge.

Hos hende var holdninger og overbevisninger aldrig »mundsvejr« og snak. Hun vidste, at alting har sin pris, og at hun altid ville betale den, hvis det var nødvendigt.

Igennem, hele Hansas liv lå det kristne, positive livssyn som en bærende idé. En lys tro på det dybtliggende gode i ethvert medmenneske. Hun gav åbenhed og tillid, og hun fik den mangefold tilbage igen, for livet er jo ikke bare for sjov. Livet er en alvorlig kærlighedsgave som kræver omsorg og omhu!

God rejse, Hansa!”

De to største danske partiers uvilighed bliver endnu tydeligere, når man husker, at de socialdemokratiske folketingsmedlemmer, der bliver valgt på Færøerne, indtræder i den danske socialdemokratiske gruppe. Og de medlemmer, som Sambandspartiet vælger til folketinget, indtræder i Venstres folketingsgruppe.

Netop Nyrup Rasmussens regering sidder udelukkende på den ene socialdemokratiske stemme fra Færøerne. I alle andre sager i samfundet ville Nyrup Rasmussen blive kendt uvildig og ville have været nødt til at holde sig uden for døren, mens forhandlingerne foregik. Men han optræder brovtende, som om han er Danmarks stemme, skønt han alene snakker for sin egen syge moster og med sin korte overgangs-ordning vil jorde færingerne selvfølgelige ret til selvstændighed.

Og Venstres Anders Fogh Rasmussen ved fra sidste valg, at det netop var stemmerne fra Færøerne, som var afgørende for, at Venstre ikke kom i regering, og at hverken Uffe Ellemann Jensen eller Anders Fogh Rasmussen blev ministre. Det er ikke så sært, at de to gange Rasmussen taler med samme tunge om Færøerne.

Man aner også en tilbageholdt jubel hos danske politikere over, at meningsmålingen fra Færøerne siger, at netop Venstres og Socialdemokratiets samarbejds-fæller på Færøerne vil gå frem ved næste valg til det færøske lagting, så de måske kan få flertallet.

Der er grund til at advare mod at spille meningsmålingernes spil mod færingerne. Den nuværende færøske regering, landsstyret, har flertal i lagtinget. Den færøske regering er mødt op hos den danske regering med et absolut flertal bag, og alle demokratiets og parlamentarismens love og regler er overholdt.

Den færøske regering har tilmed selv flertallet, gjort af egne regerings-

meningsmålinger jo i årevis have hindret ham i at være statsminister.

Det er en grum krænkelser af det færøske folk, at især Danmarks to største partier synes at have overtaget den færøske valgkamp og omformer Danmarks selvfølgelige hjælpsomhed ved et selvstændigt lands fødsel til en grov ydmygelse af et folk, der i tro-skab har været fælles med os gennem mer end seks hundred år.

© Poul Erik Søe – 18. april 2000
Artiklen er fra Enmandsavisen:
www.torshammer.dk/enmandsavisen

Ordene "fælles valuta" vil gøre euro-folkeafstemningen ulovlig

Af Poul Erik Søe

Regeringen har kurs mod retssag for dansk højesteret eller mellemfolkelig domstol - Danmark har allerede en fælles valuta

Regeringens ordvalg til lovtæksten om euro-afstemningen kan føre til udskydelse af folkeafstemningen. I værste fald for regeringen kan en højesteretssag eller en sag for en mellemfolkelig domstol ende med, at hele euro-loven opfattes som grundlovsstridig.

Regeringen har valgt at bruge udtrykket "fælles valuta" i lovtitlen. Med ordvalget mener regeringen den mønt, som senere skal fremstilles i den europæiske møntunion. Men regeringen har glemt, at den danske krone i forvejen er en fælles valuta. Lovtitlen kan derfor forvirre vælgerne, så de kommer til at stemme ja til noget, de ville have sagt nej til.

Den danske krone er ikke bare fælles valuta for danskerne, men også for grønlænderne og færingerne. Ved at bruge ordvalget "fælles valuta" om euroen går regeringen i den fælde, som danske politikere selv har skabt med det kunstige udtryk *rigsfællesskabet*.

I virkeligheden er det aldrig afgjort uden for de politiske partier på Christiansborg, om *rigsfællesskabet* betyder et fællesskab mellem tre selvstændige områder. Og det er heller aldrig afgjort, om disse selvstændige områder skal opfattes som selvstændige nationer i FN's forstand eller efter skik og brug i mellemfolkelig ret.

De øjeblikkelige drøftelser mellem

den danske regering og det færøske landsstyre om Færøernes løsgørelse fra Danmark tilspidser mange års modsætninger. Men alle afgørelser i forholdet mellem de tre folk, færingerne, grønlænderne og danskerne, er truffet af danske politikere, ikke af domstole.

Vi ved nu fra sager om udvisning af flygtninge, at folketinget lovgiver uden om de mellemfolkelige aftaler, og at folketinget underkendes af højesteret. Og vi ved fra særloven om Tvind, at folketinget laver love, der bryder grundloven, og som højesteret derefter underkender.

Det er en forfatnings-krise, vi står med. Og da såkaldte almindelige borgerne tidligere i EU-spørgsmål af højesteret har fået lov at føre sag om lovligheden af Danmarks handlinger i forhold til EU, så er det oplagt, at ordvalget "fælles valuta" bringes for en hjemlig eller mellemfolkelig domstol for at få afklaring på, hvad *rigsfællesskabet* egentlig er.

Sagen vil da ikke handle om en lovtitel, men om lovligheden af samtlige folkeafstemninger, der i Danmark har været holdt om EF og EU.

Her følger i kort udgave baggrunden for den retlige tilstand mellem færinger, grønlændere og danskere.

Færøerne havde efter krigen en folkeafstemning om løsrivelse fra Danmark. Folkeafstemningen blev holdt efter dansk forslag. Der var flertal blandt færingerne for løsrivelse. Men da danske politikere så afstemningstallene, underkendte de folkeafstemningen og krænkede færingernes folkelige krav.

Færøerne forblev en del af det danske rige, men fik en hjemmestyrelov. Regeringens rådgiver ved udarbejdelsen af hjemmestyreloven var professor Alf Ross. Han understregede, at hjemmestyreloven var så langt, man kunne gå, når *rigsenheden* stadig skulle bevares.

Hjemmestyreloven ophævede altså ikke enheden i riget. Færøerne var stadig en del af riget.

Da Danmark i 1972 havde folkeafstemning om indtrædelse i EF, så det endnu i maj måned ud, som om der ville blive flertal imod. Det var i danske EF-partiers interesse, at færingerne ikke deltog i den danske folkeafstemning. Færingerne store flertal var nemlig imod EF.

"Ordningen" blev, at færingerne ikke var med i folkeafstemningen. Men det var klart ulovligt, da hjemmestyreloven ikke ophævede *rigsenheden*.

Færingerne havde ikke bare krav på at stemme om rigets indmeldelse i EF. Danmark havde lovmæssigt heller ikke grundlag for at friholde Færøerne fra afstemningen, selvom man ville tage hensyn til færingernes ønske om selvstændighed.

Grundloven krævede den folkeafstemning, fordi dansk selvråderet blev afgivet til EF. Og grundloven giver ikke mulighed for, at regering eller folketing kan udvælge nogle til at stemme og andre ikke. Det handlede om riget som helhed, og Færøerne er en del af rigsenheden.

Og hjemmestyreloven kunne slet ikke bruges som grund til at holde Færøerne uden for afstemningen. Hjemmestyreloven siger udtrykkeligt, at *udenrigspolitik* ikke hører til de områder, som færingerne selv kan overtage og forvalte. Færøerne har efter hjemmestyreloven fælles udenrigspolitik med Danmark. Og indmeldelsen i EF var udenrigspolitik. Danske politikerne godkendte altså en grundlovsstridig ordning, fordi de ville holde de mange færøske nejstemmer uden for folkeafstemningen i 1972.

Grønland kunne ikke holdes uden for folkeafstemningen i 1972. Årsa-

gen var, at grundloven lige ud bruger ordvalget, at Grønland er en *integreret* del af Danmark. Altså en del af Danmark som Sjælland og Fur. Snyderiet ville være for tydeligt på baggrund af de ord.

Folkeafstemningen 1972 førte imidlertid til, at det store danske flertal af ja-sigere dermed tvang grønlænderne ind i EF. Og det skete, selvom

Det er uomtvisteligt, at ingen del af riget kan holdes uden for en sådan beslutning.

grønlænderne med lige så stort flertal havde sagt nej til det, danskerne sagde ja til.

Den grønlandske tvangs-indmeldelse i EF førte til uro i Grønland. Danske politikere måtte bøje sig for det grønlandske pres, og løsningen blev en hjemmestyrelse som den, færingerne allerede havde.

Politikerne og embedsmændene i stats- og udenrigsministeriet havde i første omgang glemt, at hvis Grønland fik hjemmestyrelse, så måtte grønlænderne føle sig sidestillet med færingerne. Grønlænderne havde nu – efter fremgangsmåden med at holde færingerne ude af 1972-afstemningen – „ret“ til at stemme selvstændigt om deres tilhørsforhold til EU. Nødtvunget måtte danske politiske traske i hælene på deres egne tidligere ulovlige vedtagelser. Og Grønland meldte sig ud af EF.

Retsligt var den grønlandske udmeldelse ikke i orden. Også grønlændernes hjemmestyrelse siger, at de har udenrigspolitik fælles med Danmark. EF og siden EU er udenrigspolitik. Hjemmestyrelsen giver ikke retsligt grundlag for de løsninger, danske EF-partier lod smutte igennem.

Vi står altså med to klart ulovlige vedtagelser, som ikke kan holde for en mellemfolkelig domstol. Der kan ikke på samme tid være *rigsenhed* med fælles udenrigspolitik og vilkårlig skalten og valten med, hvem der

deltager i rigets folkeafstemninger om udenrigspolitiske spørgsmål.

Tilmed har folkeafstemningerne om EU haft som udgangspunkt, at grundloven krævede folkeafstemning, fordi der var tale om afgivelse af selvråderet til EU. Hvis derfor *rigsenheden* er en kendsgerning, så var det hver gang et brud på grundloven, at dele af riget blev holdt uden for folkeafstemningerne.

Hele den luskede sag tydeliggøres af regeringens drøftelser lige nu med det færøske landsstyre, hvor regeringen og folketingets færø-gruppe på ny spiller dobbelt spil. Det er umuligt at vriste ud af regeringen, hvad dens egentlige holdning til *rigsfællesskab*, *rigsenhed* og færøsk selvstændighed er. Det må fremgå af forhandlingerne, siger den danske statsminister. Han vil skjule et halvt århundredes krænkelser af grundloven - og snyderiet mod grønlænderne og færinger i kunstige hjemmestyrelse uden reelt indhold af selvstændighed.

Men ukklarheden kan komme til at koste dyrt. Efterhånden som vi overgiver mere og mere af det danske riges selvråderet til EU, vil EU en dag kunne sige, at grønlændernes udmeldelse af EU og færingernes vedtagelse i lagtinget om at holde sig uden for EU ikke er lovlige. EU kan tvinge færingerne og grønlænderne ind i det fællesskab, de så inderligt er imod.

Danske EU-politikere vil ryste på hovedet af den påstand. Men vi har set i sag efter sag, at danske politikere har været ofre for deres egne underdrivelser i skildringen af EU over for danskerne. Gang på gang fra Storebæltsbroens udbydelse i licitation og AMBlend til sager om gift i madvarer og hundredvis af andre emner har EU fået ret, og danske politikere måtte gå hjem med røde øren.

Med ordvalget ”fælles valuta” bliver det nødvendigt, også for at klarlægge færingernes øjeblikkelige stilling, at få hele spørgsmålet om *rigsenhed* og *rigsfællesskab* prøvet ved højesteret eller ved en mellemfolkelig domstol.

Den danske krone er en fælles valuta. Det ophæves ikke af regeringens lovtækt om euro-møntunionen. Tværtimod tydeliggøres to menneskealdres snyd på vægten i forhold til færingerne og grønlænderne – men så sandelig også i forhold til danskerne.

Hvis vi i fremtiden ikke skal have selvstændig dansk valuta, så er det ikke kun et spørgsmål for danskere,

men også for færinger og grønlænderne, som vi har fælles valuta med allerede nu, nemlig den danske krone.

Følgelig skal færingerne og grønlænderne have mulighed for at stemme 28. september. Mulighed er endda for svagt et ord, for det er deres grundlovssikrede ret.

Euro-møntunionen er udenrigspolitik. Og udenrigspolitik har Grønland og Færøerne fælles med Danmark. Det står tydeligt i begge hjemmestyrelse. Grønlænderne og færingerne er uden tvivl helst fri for at deltage, men samtidig er det i de to folks interesse, at det bliver tydeliggjort, at deres selvstændighed i det såkaldte *rigsfællesskab* er et bedrag.

Grundloven gælder for alle tre folk. Den såkaldte ”fælles valuta” er overgivelse af dansk selvråderet til et fællesskab af andre stater. Det er uomtvisteligt, at ingen del af riget kan holdes uden for en sådan beslutning.

Og prøver regeringen og EF-partierne at køre løbet, som de har lagt op til, bliver anden omgang så meget værre. En domstol, den hjemlige højesteret eller en mellemfolkelig, vil kunne ende med at dømme ikke bare folkeafstemningen 28. september om euroen ulovlig, men samtlige folkeafstemninger om EF og EU indtil nu.

© Poul Erik Søe – 3. maj 2000

Artiklen er fra Enmandsavisen:

www.torshammer.dk/enmandsavisen

Sekretariatsmeddelelser

I forbindelse med indbetalingen af medlemskontingent/abonnement for 2000 har vi modtaget nogle indbetalinger uden afsenderangivelse eller med ulæselig indbetalerangivelse. Det drejer sig om følgende indbetalinger:

20/2-2000	Hostrup Haves Postkontor (ulæseligt navn)
26/2-2000	Skolegades Posthus (måske Århus)
1/3-2000	Hvidding Andelskasse
1/3-2000	Kerteminde Posthus
2/3-2000	Brønshøj Postkontor (bestilt og betalt 3 arker mærkater)
3/3-2000	Skanderborg Postkontor

Vi beder venligst de abonnenter/medlemmer, der har foretaget disse indbetalinger, om at kontakte landssekretær Leif Kajberg, Klirevænget 31, 2880 Bagsværd, Tlf. 44 98 29 32.

Meningsmålinger er ikke folkeafstemninger

Af Bent Brier

For alle, der ønsker at bevare kronen og et mål af dansk selvbestemmelse på vores penge-, finans- og valutapolitik, har det ikke blot vejrmæssigt været et herligt forår. Omkring årsskiftet viste alle meningsmålinger en klar føring for Eurotilhængerne, men de er nu blevet overhalet af kroneforsvarerne. Det seriøse og meget læseværdige ugemagasin, Mandag Morgen, bragte den 22. maj en omfattende analyse af Eurotilhængerens krise, som vi her bringer et kort, redigeret klip fra:

„Tre måneders euro-kampagne har øget sandsynligheden for et nej. Tilhængere af den fælles mønt må sande, at det er modstanderne, der er kommet bedst fra start, hvis man bruger meningsmålingerne som indikator. Den brede og meget magtfulde ja-front, der stort set tæller alle samfundets betydende institutioner og organisationer, må erkende, at der er lang vej endnu, før et ja evt. er i hus. Forestillingerne om, at befolkningen nok skulle makke ret, når først kampagnen tog fart, holder foreløbig ikke stik. Den danske befolkning har indtil videre vist sig resistent overfor ja-sidens politiske kampagne. Borgerne synes næsten anti-autoritære i deres holdningsdannelse ...

Blandt (Ja-sidens) største problemer er den betragtelige euro-skepsis hos de borgerlige vælgere, en statsminister med en historisk lav opbakning og støtte i befolkningen samt en euro med alvorlige image- og kursproblemer. Herudover må eurotilhængerne leve med en presse, der denne gang ikke gør forskel på ja- og nej-siden, samt det faktum, at opgivelsen af kronen er et tema med stærke sentimentale og følelsesmæssige konnotationer. Endelig spiller det en rolle, at det yderste højre – først og fremmest Dansk Folkeparti – er stærkere end i mange år, og at medierne pludselig er begyndt at tage højrefløjens alvorligt.

Ja-siden har således markante problemer. Økonomiminister Marianne Jelved skal over for folk fra inderkredsen i den finansielle sektor have erklæret, at hun vil holde op med at ryge, hvis det bliver et ja. At kæderygeren Jelved overvejer at bringe så stort et offer, er måske det hidtil stærkeste indicium på, at regeringstoppen er dybt bekymret over den skæve udvikling i euro-kampagnen. ...

Euroens uheldige performance.

Den fælles valuta står svagt. Det har den ganske vist gjort længe, men på det seneste har kursfaldet været særligt iøjnefaldende. I den første periode efter at den fælles mønt blev introduceret, afviste alle eurotilhængere, at den dalende kurs var et problem. Det gør de ikke længere. Det betyder noget – specielt på det symbolske niveau. I øjeblikket kan euroen i hvert fald ikke sælges som en klokkeklar succeshistorie, som danskerne for enhver pris skal være med i. Det har f.eks. givet anledning til nervøse trækninger, at den stribede af rentestigninger, som Den Europæiske Centralbank har gennemført det sidste halve år, ikke har kunnet hæve kursen. At euroen på længere sigt kan blive en eftertragtet valuta er overvejende sandsynligt, men den danske afstemning finder sted om fire måneder.

Stigende euro-modvilje blandt borgerlige vælgere.

Alle meningsmålinger viser, at den borgerlige EU-skepsis er i fremvækst i forhold til tidligere EU-afstemninger. Det svækker i sagens natur ja-siden meget alvorligt. Hans Engell markedsførte i sit tidligere liv som politiker ligefrem det synspunkt, at det er de borgerlige vælgere, der afgør euroafstemningen. Forstået på den måde, at socialdemokraterne er ved at have

så meget styr på tropperne, at det bliver et ja, hvis Venstre og Konservative kan fastholde de ja-procenter, de har haft ved de seneste EU-afstemninger. Østrigsagen spiller naturligvis en rolle her. Der kan dog sættes spørgsmålstegn ved på hvilken måde, det sker. Mange borgerlige såvel som ikke-borgerlige vælgere ser selvfølgelig sagen som et eksempel på, at EU blander sig i et medlemslands interne anliggender på en upassende måde. Det kan måske få dem til at stemme nej. Men det kan også tænkes, at Østrigsagen har fungeret som en katalysator for en generelt stigende, borgerlig utryghed ved EU-projektet, hvor indgrebet mod Haider blot er dråben, der har fået bægeret til at flyde over. Den faktor, der gør, at det er legitimt for borgerlige vælgere at være imod euroen. Det er under alle omstændigheder tydeligt, at det nu selv langt ind i borgerlige kredse er socialt acceptabelt at sige, at man er imod euroen. Her er en afgørende forskel til f.eks. afstemningen om Maastricht-traktaten i 1992, hvor en tilsvarende holdning kunne udløse anklager om landsskadelig virksomhed. Det spiller givetvis også en rolle, at både Uffe Ellemann-Jensen og Hans Engell er væk som borgerlige ledere. Anders Fogh Rasmussen og Bendt Bendtsen har ikke den samme naturlige autoritet, som de to tidligere partiledere besad. De nye folk har tydeligvis ikke det samme greb om deres vælgere. Blandt andet fordi de begejret er forholdsvis grønne på posterne. Det diskuteres også i borgerlige kredse, om de er kontante nok overfor modstandere i egne rækker. Endelig er der sket det i den borgerlige lejr, at Kristeligt Folkeparti denne gang anbefaler et nej. Endnu en faktor, der medvirker til at legitimere en borgerlig EU-skepsis.“

Mandag Morgens analyse er skrevet efter kommissionsformand Romano Prodis melding om, at der ikke er nogen fortrydelsesret, når først der er sagt ja til deltagelse i ØMUens tredje fase og dermed til euroen, og efter såvel den tyske udenrigsministers unionstale som vismandsrapporten. Kroneforsvarerne har al mulig grund til optimisme her knap fire måneder før folkeafstemningen den 28. september, men vi må se i øjnene, at vælgere vil blive udsat for en styrtsø af

Fortsættes næste side

Nordisk Folkerigsdag 2000

**Nordvestjysk Folkecenter For Vedvarende Energi
Ydby, Thy
23.-30. Juli 2000**

Folkerigsdagen vil fremme et tættere samarbejde mellem de nordiske græsrodsbevægelser, folk og lande. Mulighederne for at fremme en mere lokal, bæredygtig og demokratisk udvikling fremfor den mere centraliserede EU-styrede, forholdet til EUROen, WTO og de transnationale selskaber ønskes grundigt diskuteret med henblik på at formulere alternative forslag. Som resultat af folkerigsdagen tænkes opbygget et nordisk netværk, der kan arbejde videre med forslagene.

En lang række folk fra folkelige, økologiske og EU-modstanderbevægelser vil i en uge give oplæg til debat med deltagerne, gruppearbejde, værkstedsvirksomhed, økologisk landsby mv. Rigsdagen holdes på Nordvestjysk Folkecenter for Vedvarende Energi, fordi centret er internationalt forskningscenter for vedvarende energi-teknologi, sol- og vindkraft, brintoplagering, biler på planteolie, fødevarer-kredsløb, genbrug mv. Der er en „grøn landsby“ og mange udstillinger og laboratorier samt et nyt nordisk conferencecenter, hvor plenummøderne holdes.

agitation mod vores standpunkt, en styrtsø som vil blive båret frem af rigelige økonomiske midler. Netop medens disse linier skrives, kan pressen oplyse, at ja-sidens kampagnekasser bugner af penge bevilget af store organisationer.

Økonomisk kan vi ikke hamle op med ja-siden, derfor må vi sætte lid til menneskers vilje, overbevisning og aktive indsats. Vi skal ikke læne os tilbage, når meningsmålingerne er med os, og ikke tabe modet, når de går os imod.

En meningsmåling er ikke en folkeafstemning.

Her er en oversigt over programmet:

Nordisk dagsorden for det 21. århundrede

Nordens alternativer til globaliseringen og EU

De globale trusler - og hvad gør vi?

Oplæg fra Bent Windeløv, arkit., Ejvind Larsen, red., Uffe Geertsen, Økol.råd, John Papworth, Storbritannien

Globaliseringsfælden

Hvordan bryder vi de multinationale koncerners magt, WTO, økosamfundsbevægelsen mv.

Oplæg fra Chr. Bundgård, forf., Ross Jackson, økologisk finansmand, Kjeld Dahle, generalsek.Centerpartiet, Norge

EU/ØMU - løsning eller problem?

Thorlund Jepsen, professor, Richard Body, MP, Storbritannien, Drude Dahlerup, JuniBevægelsen, Sigbjørn Gjelsvik, leder Nei til EU, Norge, Ole Krarup, MEP, Folkebevægelsen mod EU, Karl Otto Meyer, Sydslesvigsk Vælgerforening, Ib Christensen, fhv. MF/MEP

Hvordan skaber vi en bæredygtig lokal udvikling?

Bengt Söderberg, arkitekt, Sverige, Lars Myrthu-Nielsen, Øko-Net, Hildur Jackson, Gaia Trust, Claus Heinberg, Økol.råd, Knud Andersen, skipper miljøkutteren Anton, foren. Levende Hav, Jane Kruse, Folkecentret for Vedvar. Energi mfl. bl.a. om lokale projekter

Norden som fremtidsværksted

Stig Hamring, civiløkonom, Sverige, Knud P. Pedersen, Nordisk Netværk, Preben Maegaard, Nordvestjysk Folkecenter for Vedvarende Energi, Klaus Illum, AUC

Norden i verden i morgen

Birgitta Hambræus, Centerpartiet, Sverige, Ulla Klötzer, forkvinde Alternativ til EU, Finland, Torben Hansen, civiling., Der forventes repræsentanter fra Island, Færøerne, Grønland, samerne, Åland, Baltikum, Tyskland

Kulturprogram med bl.a.:

Trad Lads band, Irland - Peter Abrahamssens band - „Balteatret“ v. Maj-Britt Fjøsne, Norge - Per Warming, folkesanger- Arne Würgler og Niels Tuxen, sangere - Simun Konoy Band, Færøerne - Fenja Menja - Annika Hoydal, Færøerne

Aktiviteter bl.a.: Økologisk landsby, Aktivitetsværksted, Rundvisning på centret, Udflugt om alternativer i Thy, Grøn idé-udstilling

Arrangører: Nordisk Netværk, Demokratisk Oplysning

Medindbydere: Nei til EU, Norge - Nej till EU, Sverige -Alternativ till EU, Finland - Folkebevægelsen mod EU, Danmark - Frit Norden, Danmark - Framtiden i vore Hænder, Norge og Sverige - Jordens Vänner/ Miljöförbundet, Sverige - Kärngårdar, Sverige - Foreningen Levende Hav, Socialdemokrater imod EU/Folkebevægelsens Socialdemokrater, De Grønne, Retsforbundet, Demokratisk Fornyelse, Danmark - **Anbefalere:** JuniBevægelsen, Dansk Samling

Oplysning og tilmelding:

Tlf. 62 22 35 24 eller 62 21 48 24, Demokratisk Oplysning, Valdemarsg.17 D, 5700 Svendborg

Deltagerbetaling

For hele ugen: 1285,- på madras i et af centrets rum (10-15 personer pr. rum) eller i telt på grunden. Pr. døgn: 250,- (madras eller telt). Ved overnatning udenfor centret For hele ugen: 1.000,-. Pr. døgn: 175,- (Der er mange overnatningsmuligheder i området.)

Ankomst og indkvartering søndag aften d. 23/7

STØT FRIT NORDEN

i arbejdet for dansk folkestyre og et frit internationalt samarbejde med udgangspunkt i nordisk menneskesyn og fællesskab. Foreningen er tværpolitisk og uafhængig af andre organisationer.

Bliv medlem eller abonnent.

Nærmere oplysninger hos
landssekretær

Leif Kajberg
Klirevænget 31,
2880 Bagsværd
tlf. 44 98 29 32

Eller

Bent Brier
Græsted Vænge 23
3230 Græsted
tlf. 48 39 30 25

Eller

besøg vores hjemmeside:
[http://home9.inet.tele.dk/
h_a_kock/fritnorden.htm](http://home9.inet.tele.dk/h_a_kock/fritnorden.htm)

ÅRSMØDE I FRIT NORDEN 23. JULI 2000

Som tidligere meddelt holdes Frit Nordens årsmøde i år i forbindelse med Nordisk Folkerigsdag, der som nævnt andetsteds i bladet afvikles i dagene 24.-30. juli i Thy.

Vi har fundet det mest praktisk at lægge årsmødet umiddelbart før åbningen af Folkerigsdagen mandag den 24.juli, da flere af vore medlemmer formentlig ønsker at deltage helt eller delvis også i Folkerigsdagen.

Årsmødets program

Søndag den 23. juli:

Kl.13-14: Ankomst og indkvartering

Kl.14.00: Årsmødet indledes. Dagsorden i henhold til vedtægterne

Kl.15.30: Kaffe/te

Kl.16.00: Årsmødet fortsætter

Kl.18.30: Middag

Kl.19.30: Oplæg med efterfølgende debat.

Indleder: Ib Christensen, tidl. MF og MEP om Euroafstemningen den 28.september og regeringskonferencen om ny EU-traktat.

Kl.21.00: Kaffe/te – fortsat debat og frit samvær

Mandag den 24.juli:

Kl.7.30-9.30: Morgenmad og afslutning

Når vi ikke som vanligt fortsætter om formiddagen, skyldes det, at vi gerne vil give mulighed for deltagelse i Nordisk Folkerigsdag.

Frit Nordens årsmøde holdes i **Feriehotellet Vesterhavsgården, Aggervej 30, 7770 Vestervig**, hvor vi har reserveret huse til overnatning. **Prisen** for deltagelse fra søndag den 23.juli kl.14 til og med morgenmad mandag den 24.juli:

Dobbeltværelse: 315 kr.

Enkeltværelse: 430 kr.

Prisen indbefatter måltider og kaffe/te, men ikke sengelinned, der koster 60 kr. pr.nat.

Man er velkommen til selv at medbringe sovepose eller sengelinned.

Tilmelding senest lørdag den 8.juli 2000 til styrelsesmedlem Hanne Kock, Ryslingevej 24, 8270 Højbjerg, tlf. 86 14 78 30.
Betaling ved ankomsten.